

Bojovali za svobodu...

PODĚKOVÁNÍ:

Naše poděkování patří panu primátorovi města Kladna Ing. Danu Jiránkovi. Tato brožura vyšla za přispění z dotace Fondu primátora města pro Československou obec legionářskou Kladno.

Bojovali za svobodu...

Byl jsem poctěn úvodníkem k tomuto sborníku válečných hrdinů, kterých si nesmírně vážím a cením, neboť vím, že jejich životní cesta nebyla jedno duchá. Mnozí svůj život prožili vězením, odříkáním a často trpěli i jejich rodinní příslušníci. Těm, kteří se dožili dnešních dní, přeji pevné zdraví, dobrou mysl a spokojenost.

Věrnost za věrnost.

Ing. Dan Jiránek
primátor

OBSAH

Poděkování	2
Obsah	4
Úvod	5
Medailonek ČSBS (Mgr. Gabriela Havlůjová)	6
Medailonek ČsOL (Mgr. Eva Armeanová)	7
Skupina „Letná“ (JUDr. Irena Knotková)	8
Skupina „Letná“ – medailonky zemřelých	9
Skupina „Letná“ – medailonky zemřelých	10
Skupina „Letná“ – medailonky zemřelých	11
Ladislav Lomička	12
Antonín Fousek (vzpomínka Josefa Fousek)	14
Josef Kmet' (Bc. Stanislav Pítr)	16
Závěr	19
Použitá literatura. výzva	20

ÚVOD

Do rukou se Vám dostává publikace Českého svazu bojovníků za svobodu a Československé obce legionářské v Kladně, která pojednává o některých zemřelých hrdinech 2. světové války a rovněž přináší medailonky našich stále aktivních členů, kteří se zasloužili o osvobození Československé republiky v roce 1945. Pojítkem mezi všemi medailonky je město Kladno. Odbojáři byli buď Kladeňáci, nebo v Kladně působili. Někteří zde žijí dodnes. Dovolte, abychom Vám touto cestou dokázali, že český národ není národem zbabělců, tak jak se o něm někteří současní veřejní činitelé vyslovují. Současné tendence ve společnosti vedou jasným směrem – nečinit z nás hrdiny, ale spíše udavače a poslušné protektorátní občany. Historie však nikdy není černobílá. Ve válce nebyli pouze hrdinové a zbabělci, oběti a vrazi. Předkládané texty o lidech, kteří se nebáli ať se zbraní v ruce, nebo svou činností bojovat za svobodu, jasně dokazují, že jsme nebyli jen porobeným národem.

„Nikdy nezapomeneme“. Každoročně se po celém světě kladou tisíce věnců se stuhou, která nese tento nápis. Tisíce vojáků, odbojářů, ale i civilistů a další nevinné oběti museli zemřít za naši svobodu. Naše organizace je tady proto, aby zachovávala čest jejich památce. Je tomu již 66 let od konce 2. světové války a přesto odkaz našich zemřelých hrdinů je stále aktuální. Tato publikace je poděkováním. Poděkováním nejenom lidem, o kterých pojednává, ale rovněž je poděkováním pozůstalým členům rodin padlých, kteří zachovávají dodnes paměť na své zemřelé manžele, manželky, bratry, sestry, otce, matky či jiné příbuzné.

Mgr. Gabriela Havlůjová, předsedkyně OV ČSBS Kladno

Bojovat za vlast... Tři slova, ale co všechno obsahují. Kolik odvahy, utrpení i ztrát životů v sobě značí. Pro všechny, kteří se zapojili do boje za svobodu v době 1. i 2. světové války tato slova znamenala mnoho. Pro mnoho lidí dnes pojem vlastenectví zní spíše pateticky. Přinášíme jen malý zlomek vzpomínek našich spoluobčanů, kteří byli ochotni za svou vlast položit život. Příběhy obyčejných lidí bychom si měli připomínat, aby Ti, co se konce války nedožili, nezemřeli zbytečně. Zvláště v dnešní době, kdy se rozmáhají neonacistické nálady a postoje, je třeba si uvědomit, že doba, o které pamětníci hovoří, není tak vzdálená, jak by se mohlo zdát. Možná, že po přečtení této útlé brožury přece jen některá moudrá slova našich pamětníků povedou k zamyšlení. Věříme, že stále mezi námi žijí lidé, kterým osud naší vlasti není lhostejný.

Mgr. Eva Armeanová, předsedkyně ČsOL Kladno

Český svaz bojovníků za svobodu

Je politickou, nestrannou a nezávislou organizací, která sdružuje účastníky národního boje za osvobození ve druhé světové válce, pozůstalé po nich a další sympatizující. ČSBS vznikl v roce 1990 přejmenováním Svazu protifašistických bojovníků. Ve Svazu působí tři sdružení: Sdružení osvobozených politických vězňů nacistických koncentračních táborů, káznic a věznic a jejich pozůstalých, Sdružení domácího odboje a partyzánů, v jehož řadách jsou příslušníci odbojových protinacistických skupin a partyzánských jednotek a Sdružení českého národního povstání, jež se skládá z účastníků Pražského povstání a Květnového povstání v dalších městech. Cílem Svazu je zejména přispívat k rozvoji České republiky v duchu demokratických a humanitních tradic zakladatelů našeho státu a zásad Deklarace lidských práv. Usilovat o posilování národní hrdosti a lidské důstojnosti i o mravní čistotu společnosti na základě principu rovnosti občanů. Vyjadřovat a prosazovat stanoviska bojovníků za svobodu k aktuálním politickým a společenským problémům, a zachovávat historickou paměť národa. Zdůrazňovat nezpochybnitelnost, nedotknutelnost a neměnnost poválečných opatření přijatých vítěznými spojenci pro mírové a bezpečnostní zajištění svobodné Evropy. Usilovat, aby dějiny národního boje za svobodu byly pravdivě zpracovány a aby byl objektivně hodnocen jejich význam pro současné i budoucí generace. V současné době ČSBS sdružuje 6 500 členů, předsedou je Ing. Jaroslav Vodička. V okresním výboru Českého svazu bojovníků za svobodu na Kladně je celkem 101 členů a je tvořen třemi základními organizacemi: ZO ČSBS Kladno, ZO ČSBS Lidice a ZO ČSBS Slaný.

Předsedkyně OV ČSBS Kladno: Mgr. Gabriela Havlůjová

Místopředseda OV ČSBS Kladno: Bc. Stanislav Pítr

Jednatelka OV ČSBS Kladno: JUDr. Irena Knotková

- > Základní organizace Kladno – předseda Bc. Stanislav Pítr
- > Základní organizace Lidice – předseda Pavel Horešovský
- > Základní organizace Slaný – předseda Ing. Jiří Schmied

Československá obec legionářská

První jednotky československého zahraničního odboje začaly vznikat již roku 1914 prostřednictvím zpravodajské sítě a náboru, který organizoval T.G. Masaryk. Tehdy to byla "revoluční dobrovolná vojska" - název Československé legie, se začal užívat až po válce. Dobrovolníci se rekrutovali z řad zajatců a přeběhlíků. Nejsilnější skupiny se vytvořily v Rusku, ve Francii a v Itálii. Koncem války měly jednotky československých zahraničních vojsk přes 100 000 dobrovolníků, kteří se významnou měrou zasloužili o vznik samostatného Československa. Československá obec legionářská vznikla v Praze 15. 1. 1921. Již od svého vzniku měla ambice být nestrannou organizací, která bude udržovat odkaz a ideu legionářských tradic a propagovat demokracii a vlastenectví. Spolupracovala také s Čs. obcí sokolskou, Čs. Junákem, Dělnickými tělovýchovnými jednotami, Orlem, Obcí námořníků z Jadrana, Svazem italské domobrany atd. Na II. manifestačním sjezdu legionářů, který se konal v Praze ve dnech 29. června až 2. července 1928 přišlo prezidenta T. G. Masaryka pozdravit přes 40 000 legionářů. Po okupaci vlasti v roce 1939 byla Československá obec legionářská nacisty zrušena a v roce 1945 opět obnovena. Na svém IV. sjezdu dne 2. července 1947 přijala do svých řad příslušníky Československé zahraniční armády ze všech front druhé světové války. Po únoru 1948 byla Československá obec legionářská začleněna do jednotného Svazu bojovníků za svobodu, později přejmenovaného na Svaz protifašistických bojovníků. Po pádu totality se dne 8. října 1991 sešli legionáři a delegáti jednotek Československé zahraniční armády a obnovili Československou obec legionářskou. Letos slavíme 90. výročí vzniku organizace Československé obce legionářské. Po 64 letech se v Praze dne 11. června 2011 uskutečnil V. manifestační sněm, který se přihlásil k odkazu T. G. Masaryka. Členskou základnu tvoří na 4 000 členů, převážně válečných veteránů, pozůstalých, novodobých veteránů a sympatizantů. Československá obec legionářská Kladno má 75 členů.

Předsedkyně ČsOL Kladno: Mgr. Eva Armeanová

Místopředseda ČsOL Kladno: Marino Cavicchioli

Zapomenutí hrdinové – S. K. Letná

Občanské sdružení Spolek Podprůhon uspořádalo dne 2. září 2011 závod v běhu do schodů Rudolfa Knotka. Kdo to byl Rudolf Knotek, po němž je pojmenovaná ulice, kde se schody nacházejí? A kdo byli muži, jejichž jména nesou některé kladenské ulice – Klikorka, Kymlička, Burger, Černohorský, Mrázek, Lalák, Houdek? Všechny spojovala láska ke sportu, láska k vlasti a ke svobodě. Byli to členové původně sportovního klubu S. K. Letná Kladno a předváleční členové Komunistické strany Československa. Od roku 1939 se na S. K. Letná ustavila odbojová skupina, která organizovala odboj proti německým nacistickým okupantům formou tisku a rozšiřování ilegálních novin, letáků a jiných tiskovin vyzývajících ke zvýšenému odporu proti uchvatitelům. Další formou odporu byla organizace a realizace sabotážních akcí v kladenských dolech a průmyslových podnicích, jejichž veškerá produkce byla určena pro vítězství třetí říše ve II. světové válce. Sabotáže zesílily v době kolem prvního výročí okupace, např. v Poldině huti, kde se vyráběly hřídele pro německá letadla, je dělníci znehodnocovali tím, že do nich vyvrtávali otvory, které pak zalévali olovem. V dnešní době málokdo ví, že se v restauraci na Letné (č.p. 2006, Erbenova ulice v Kladně) scházel krajský a okresní výbor Komunistické strany Československa, jehož tajemníkem byl Ladislav Ševčík, jeden z nejvýznamnějších ilegálních pracovníků na Kladensku. Za svou odbojovou činnost zaplatil životem v únoru 1943. Také po něm je pojmenovaná ulice a to v kladenské čtvrti Bresson.

Na mapě Evropy najdete ještě jedny schody nacházející se v rakouském městečku Mauthausenu. Na rozdíl od těch Podprůhonských, které lze označit za místo zábavy, radosti a sportovního zápolení, šlo o „schody smrti“. Od března 1941 gestapo provádělo velké zatýkání komunistů, horníků a dělníků z Poldiny hutě a Pražské železářské společnosti, a tak se stalo, že se čtyři odbojáři z S. K. Letná ocitli v koncentračním táboře Mauthausen, v jednom z nejhorších koncentračních táborů, kam byli transportováni čeští vlastenci určení k likvidaci označením „návrát nežádoucí“. V nedalekém kamenolomu vězni těžili kámen, ze kterého stavěli budovy, strážní věže a zdi, kterými byl koncentrační tábor obehnan. Každý kámen byl vězni otesán a na ramenou vynesena po 186 schodech do tábora. Nelze spočítat, kolik mrtvých připadá na každý schod. Tyto schody se staly místem smrti i pro Rudolfa Knotka, jenž zde byl příslušníkem SS zastřelen, když zakolísal pod tíhou kamene

Medailonky vybraných členů odbojové skupiny S. K. Letná

Všichni uvedení členové odbojové skupiny S. K. Letná byli po válce vyznamenáni Československým válečným křížem 1939 „In memoriam“.

> **Jaroslav Klikorka** (*14. 12. 1907, + 2. 10. 1941)

Jaroslav Klikorka byl dělníkem Poldiny huti v Kladně. Byl aktivním funkcionářem v dělnické tělovýchově, zejména v klubu Romain Rolland. Od roku 1939 působil ve sportovním klubu S.K. Letná Kladno, kde zastával funkci předsedy, ale také vedl odbojovou skupinu, která působila pod tímto krycím názvem. Rozšiřoval tisk, měl na starosti kladenské závody a byl členem ilegálního okresního a krajského vedení KSČ. V polovině roku 1941 byl zatčen kladenským gestapem a 2. 10. 1941 popraven v Praze. Klikorkova ulice je v kladenské čtvrti Bresson.

> **Václav Burger** (*24. 11. 1897, + 25. 4. 1942)

Václav Burger působil jako dělník Pražské železárenské společnosti v Kladně. V S.K. Letná Kladno byl I. místopředsedou. Zatčen v polovině roku 1941 pro odbojovou činnost a umučen 25. 4. 1942 v koncentračním táboře Mauthausen. Ulice Václava Burgera je v Podprůhonu.

> **Josef Černohorský (*30. 5. 1905, + 1941)**

Josef Černohorský byl dělníkem Poldiny huti v Kladně. V S.K. Letná zastával funkci II. místopředsedy. Zahynul v roce 1941 v Mauthausenu. Ulice Josefa Černohorského se nachází na Bressoně.

> **Rudolf Mrázek (*23.4.1913, + 13.5.1942)**

Rudolf Mrázek, dělník Poldiny hutě v Kladně. Stal se obětí razie, která následovala po vyvěšení rudého praporu na nejvyšším komínu Poldiny huti. Prapor vyvěsili neznámí hrdinové v den napadení Sovětského svazu hitlerovským Německem. Mrázek byl zatčen gestapem a uvězněn v koncentračním táboře Mauthausen, kde 13.5.1942 zahynul. V S.K. Letná zastával funkci jednatele. Mrázkova ulice se nachází na Bressoně.

> **Antonín Kymlička (*19. 5. 1907, + 1936)**

Antonín Kymlička byl lakýrnický dělník. Byl členem výboru S. K. Letná. Padl v občanské válce ve Španělsku v bojích u Madridu v roce 1936. Ulice Antonína Kymličky se nachází na Ostrovci.

> **Rudolf Knotek (*3. 9. 1901, + 30. 4. 1942)**

Rudolf Knotek pracoval jako horník na dole Schoeller. V S.K. Letná zastával funkci člena výboru. Pracoval nejen v této odbojové skupině, ale také ve skupině na dole Schoeller. V červenci 1941 byl zatčen kladenským gestapem a byl zde vězněn (budova bývalého Okresního úřadu). Poté byl vězněn v kladenské sokolovně, kde byl jeden z prvních koncentračních táborů na našem území, pak byl přemístěn do Terezína a poté byl transportován do koncentračního tábora Mauthausen, kde byl na schodech smrti 30. 4. 1942 zastřelen. Ulice Rudolfa Knotka se nachází v Podprůhonu.

> **Josef Lalák (*18. 10. 1912, + 3. 10. 1941)**

Josef Lalák působil jako dělník v Pražské železářské společnosti. V S. K. Letná byl členem výboru. Pracoval též v tzv. Ševčíkově skupině. V polovině roku 1941 byl zatčen kladenským gestapem a 3. 10. 1941 popraven v Praze na Pankráci. Lalákova ulice se nachází na Ostrovci.

> **Roger Houdek (*4. 11. 1924, + 7. 5. 1945)**

Roger Houdek (ve skutečnosti se jmenoval Robert) byl dělníkem Poldiny huti v Kladně. Byl nejmladším členem výboru S. K. Letná a této odbojové skupiny. Padl hrdinně za vlast. Zemřel na následky zranění z přestřelky 7. Května 1945 v Rozdělově. Ulice Rogera Houdka se nachází na Bressoně.

JUDr. Ladislav Lomička, * 2. 10. 1916 Břízsko

Ladislav Lomička s manželkou Věrou, přijetí u primátora města Kladna, 12.10.2011

Ladislav Lomička se narodil 2. října 1916 v rodině malorolníka ve vesničce Břízsko, v okrese Plzeň. Studoval na obecné škole, kterou postavil jeho dědeček v roce 1885, ale neměl příliš dobrý základ do dalšího studia vzhledem k velkému počtu dětí různého věku v jedné třídě. Přesto cílevědomý Ladislav dokázal vystudovat klasické gymnázium v Plzni a odmaturoval s vyznamenáním z latiny, němčiny a dějepisu. V roce 1935 nastoupil na Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze a pobýval na Švehlových kolejích. První státnice a rigorosum složil v roce 1937 a na doporučení ředitele Švehlovy koleje v Praze působil jako vychovatel tří dětí hraběte Kinského v Chlumci nad Cidlinou až do června 1937. V období prázdnin si doplnil vzdělání studiem anglického jazyka, které absolvoval v Anglickém institutu v Praze a ukončil státní zkouškou z anglického jazyka. V červnu 1939 složil úspěšně druhou státnici a rigorosum a připravoval se na třetí státnici. Bohužel třetí státnici již složit nemohl. V ranních hodinách 17. listopadu 1939 byl s ostatními studenty Švehlovy koleje gestapem zatčen a odvezen do jízdní kasáren v Ruzyni. V noci pak byli všichni studenti převezeni do koncentračního tábora Sachsenhausen v Německu. Ladislav byl vězněn na bloku č. 52 pod číslem 14573 téměř 3 roky. V táboře vykonával těžkou fyzickou práci na přístavbě kanálu na řece Sprévě a poté pracoval na výstavbě kasáren v koncentračním táboře Drögen. Na dobu strávenou v koncentračním táboře velmi nerad vzpomíná, zejména kvůli krutým podmínkám a velmi těžké práci. V lednu 1942 však přišla dobrá zpráva, byl jedním z mála, který byl propuštěn! Po návratu domů se musel denně hlásit na gestapu v Plzni. I přesto, že byl téměř dostudovaný právníkem, jeho žádost o práci v advokátní kanceláři byla zamítnuta a po zbytek války působil jako pomocný dělník v zemědělství na hospodářství svého otce.

Jeho znalost angličtiny byla oceněna příslušníky americké armády, kteří osvobozovali Plzeň. Krátce po skončení války v červnu 1945 mu zemřela maminka. Vydal se do Prahy, aby dokončil studia práv. Již 3. srpna 1945 ukončil studium promocií v pražském Karolinu. Nastoupil na Ministerstvo vnitřního obchodu, kde působil až do roku 1974. V roce 1974 nastoupil na Federální cenový úřad, kde pracoval až do odchodu do důchodu. V červenci 1966 jako tlumočnick doprovázel delegaci z West Bromwich během jejich pobytu na Kladně. Na pozvání tohoto města později představitelé kladenské radnice uskutečnili zájezd do Anglie, kde opět působil v roli tlumočnicka. Ve svém životě se obětavě věnoval rovněž přednáškové činnosti a to na kladenských a slánských školách, kde vyprávěl o útrapách života v koncentračním táboře. Ladislav Lomička obdržel 13. listopadu 1946 z rukou generála Svobody státní vyznamenání „Československý válečný kříž 1939“ a 17. listopadu 1947 mu Ministerstvem vnitra byl udělen „Pamětní odznak druhého národního odboje“. V říjnu tohoto roku oslavil 95. narozeniny, ke kterým mu blahopřálo mnoho významných osobností veřejného i politického života. S manželkou Věrou v letošním roce oslavili výročí 65 let od svatby, vychovali dvě dcery. Radost jim dělají čtyři vnučky a jeden pravnouček.

Československý válečný kříž 1939 udělen L. Lomičkovi prezidentem Československé republiky dne 13. listopadu 1946 jakožto uznání za bojové zásluhy v boji za osvobození republiky.

Antonín Fousek (Vzpomínka Josefa Fouska)

Antonín Fousek, bratr mého tatínka Bohuslava se narodil 18. června 1904 v Kladně – Rozdělově. O tragickém osudu svého strýce vím z vyprávění svých rodičů. Narodil jsem se 12. 3. 1939 v Kladně, v té době bylo strýci 35 let. 20. srpna 1941 byl můj strýc Antonín kladenským gestapem zatčen a spolu s dalšími členy komunistické odbojové skupiny odvezen z Malé pevnosti Terezín do koncentračního tábora Mauthausen – Gusen, kde po čtyřech měsících 20. 12. 1941 v útrapách zemřel, tak jako většina ostatních spoluodbojářů. Vdova Albína, moje teta, zůstala sama se svým synem (mým bratrancem) Vladimírem. Můj tatínek Bohuslav o bratrovi málokdy promluvil. Jenom povzdechl, když vzpomínal na roky, kdy světem otrásala 2. světová válka a České země s dalšími byly okupovány hitlerovským Německem. „Byla to hrozná doba“, vyprávěl, „celý národ, celá Evropa, celý svět žil ve strachu“. Strýc Antonín byl nejen strojníkem vysokých pecí Pražské železářské společnosti, ale i členem Hornické kapely a učitelem hudby. Antonín měl tři sourozence - bratra Bohuslava (můj otec) a sestry Marii a Josefu. Jejich otec (můj dědeček) se jmenoval také Bohuslav. Moje teta Marie měla tři syny - Karla, Miroslava a Lubomíra. Muž mé tety se jmenoval Karel Rys a pocházel z Jugoslávie. O strýci Antonínovi mluvili v naší rodině vždy s úctou. Byl prý to vlídný člověk, miloval hudbu, žil spořádaným životem a nevyhledával s nikým spory. Můj tatínek měl tytéž laskavé vlastnosti. Od svého bratrance Vladimíra, syna mého strýce Antonína, jsem dostal po válce klukovské časopisy Mladý hlasatel. V nich jsem poprvé poznal legendární Rychlé šípy Jaroslava Foglara. Teprve po několika letech jsem se dozvěděl, že je bratranec Vladimír dostal v okupaci od svého táty, několik málo dní před svým zatčením kladenským gestapem. Dívám se na malou fotografii strýce Antonína, který se nedočkal konce války. Strýc prý říkával, že až se jednou budu ženit, že mi půjde jeho syn Vladimír za svědka. Jeho předpověď se splnila.

Nevyzpytatelné jsou cesty osudu. Vladimír později, po 2. světové válce, pracoval jako inženýr chemik v malé továrničce v Praze, několik metrů od zatáčky, kde byl uskutečněn 27. 5. 1942 atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha, čs. parašutisty z Anglie. Nejde vymazat z mysli tragédii Lidic. Nikdy nezapomenu na oblohu na konci války posetou stříbrnými stanioly, které rušily navigaci leteckých bombardovacích svazů, zavřu oči a slyším výbuchy bombardovaného nádraží „Na Výhybce“, nepatrná vzpomínka se mne dotkne – maminka mne tiskne na hrud', nad Kročehlavy strašidelně houká siréna oznamující nálet spojeneckých bombardérů, běžíme do temného sklepa...

Marie, sestra mé maminky Boženy, švagrové strýce Antonína, byla zastřelena v květnovém povstání v roce 1945 v Praze a je pochována ve společném hrobě obětí války ve Vršovicích.

Procházím-li Rozděloven, myslím na statečné rozdělovské muže, které zahubila nacistická okupace. Vzpomeňme na ně s úctou. Zůstaly po nich nejen nápisy na obelisku před rozdělovskou školou a názvy ulic, ale i odkaz, abychom si vážili života ve svobodné zemi.

V roce 2007 vyšla kniha Kladenský uličník aneb průvodce jmény ulic v Kladně. Na straně 21 je uvedeno k ulici Antonína Fouska (nachází se v Rozdělově) toto: Hutník Antonín Fousek se narodil 18. 6. 1904 v Kladně. Bydlel v Rozdělově. Za okupace byl činný v Závodním výboru PŽS a zahynul v koncentračním táboře.

Vzpomínka partyzána Josefa Kmetě (*25. 2. 1926, + 16. 8. 2011)

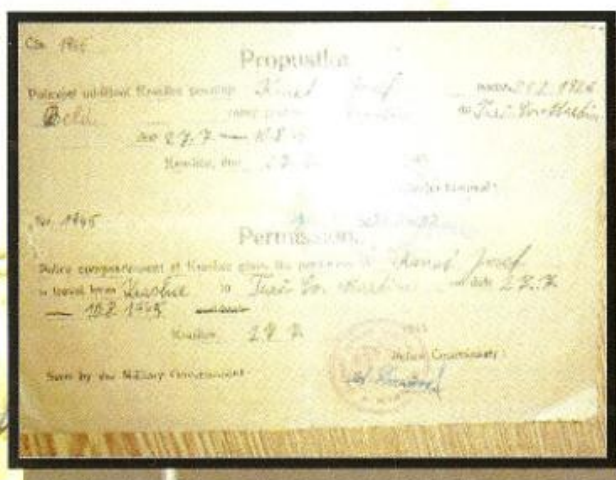

Narodil jsem se 25. 2. 1926 v obci Belá (okres Martin), ve velmi chudé rodině. Otec pracoval jako lesní dělník. Když mi bylo sedm let, zemřela mi maminka a protože jsem byl nejstarší ze čtyř dětí, musel jsem začít pracovat. Pásl jsem krávy u sedláka a vykonával těžkou práci. Po skončení základní školy jsem se vyučil truhlářem. Přišla doba, kdy se ve vesnici začalo hovořit o tom, že lidé odcházejí do hor, do partyzánských oddílů. Rozhodl jsem se, že též tajně odejdu k partyzánům, ale otec se to dozvěděl, měl o mne strach a přemlouval mne, abych zůstal doma.

Po vypuknutí Slovenského národního povstání jsem se aktivně zapojil do protifašistického odboje. Byl jsem členem 8. partyzánského praporu skupiny Jegorova u nadporučíka Danilenka a velitele rotmistra Dutka. Partyzánské boje byly v prostorách Velká Fatra, Borišov, Horní a Dolní Revuca, Motyčka a Donovaly. V Donovalech jsme obdrželi průkazy východní Svobodovy armády, které jsme museli z důvodu bezpečnosti v prostoru Kozí hřbet zlikvidovat. Další boje se pak odehrály v prostoru Prašivá, Kozí chrbát a Chopok.

V listopadu 1944 jsem byl zajat německou armádou. Nejprve jsme byli zavřeni ve Sliachi, pak nás převezli do kasáren v Banské Bystrici, dále do Martina a Turčianských Teplic. Měl jsem velké štěstí, protože nás nechali nastoupit a zařazovali nás podle řemesel. Přihlásil jsem se jako truhlář. Ti, co neměli řemeslo, byli okamžitě zařazeni do transportu, my ostatní jsme museli nastoupit do vagonu – dobytčáku a tři dny a čtyři noci jsme jeli do Německa. Byl jsem vězněn v zajateckém táboře Mühlberg a Plauen (Plavno) o to od 14. listopadu 1944 až do 5. května 1945. V Mühlbergu jsem byl vězněn v měsících listopad až prosinec 1944 a v Plauen v měsících leden až duben 1945. V této době jsem byl vystaven hladu, ústrkům a ponížení, které jsem vzhledem k nízkému věku (18 let), těžce snášel.

Pracoval jsem u stroje. Jednou jsem vysílením a hlady omdlel a Němci po mně dupali. Někteří nám pomáhali (např. vzpomínám na Němky, které mi donesly namazaný chleba, což byla velká vzácnost). Zažil jsem bombardování, když byla fabrika rozbitá, přesunuli jsme se na místní letiště, kde byla kulometná hnízda. Následovalo mnoho náletů, protože blízko bylo nádraží, a tak bombardování bylo časté. Při práci v Plauenu jsem byl zraněn a špatné ošetření mi způsobilo omezení chůze. Vzpomínám si, že jsem po zranění na noze ležel na lehátku, byla slyšet přestřelka, okolo mne chodili Němci a najednou se objevil americký tank, všichni utíkali a já se nemohl hnout. Pak se objevil lékař – zajatec a ten mne nechal odnést do boudy, kde byla dřevitá vlna. Ruští zajatci mne vytáhli z té boudy, ostříhali mi zavšivené vlasy, dali mi čisté oblečení a dřeváky. Přijela americká sanitka a byl jsem odvezen do nějakého baráku. Čistá postel – můj nejlepší zážitek v životě!!! Na postel mne ukládal černý Američan, moje první setkání s černochem v životě. V pokoji byli zranění zajatci různých národností. Jednoho dne přišla vizita, čtyři lékaři. Mezi nimi Američan, Němec, Polák – toho jsem chytil kolem krku a řekl jsem mu, že ho nepustím, dokud mi nepomůže od bolesti.

Po osvobození americkou armádou jsem byl v měsících květnu až červenci 1945 léčen v lazaretu, kde se můj zdravotní stav částečně zlepšil. Po značných potížích jsem se v srpnu 1945 vrátil domů na Slovensko. Cesta domů nebyla vůbec jednoduchá. Po opuštění lazaretu jsem přemýšlel, jak se dostanu na Slovensko. Potkal jsem se tam s jedním Slovákem a domluvili jsme se, že pojedeme autem s prádlem, které nás odveze k československé hranici. Jaké bylo naše zklamání, když nás přes hranici nepustili. Věděli jsme, že na druhé straně už je obec Kraslice a mohli bychom jet vlakem, ale ruský voják nás též nepustil. Celý den jsme museli čekat, až přišel československý důstojník, toho jsme poprosili, aby dal vědět příslušným orgánům, že chceme přes hranici a poslal zprávu rodině, že se vracíme domů.

Teprve třetí hlídka pomohla, ruský voják řekl: „davaj“ a pustil nás. Po pár metrech jsme narazili na amerického vojáka, který nás také pustil. Československý důstojník zařídil, že jsme dostali na národním výboru v Kraslicích povolení k cestování, (v němčině a angličtině). Železniční tratě byly rozbité. V Karlových Varech jsme viděli železniční vagón obrácený na střeše. Přes všechny problémy jsme se dostali až do Žiliny, ale z Žiliny do Martina jsme museli pěšky. Už tenkrát lidé keřasili a za peníze převáželi, ale já peníze neměl, a tak i se zraněnou nohou, promočený, unavený jsem se vydal domů. Dva kilometry od mé vesnice mi šel táta naproti, již věděl, že se vracím. Dostal jsem repatriační průkaz, 300 korun a cukr a to mi ještě někteří lidé záviděli.

Po válce jsem pracoval jako truhlář v závodu Tatra nábytek v Martině a později u soukromníka v Bratislavě. V roce 1946 jsem přijel za prací do Prahy. Na vojnu jsem byl povolán v roce 1948 a to do Kladna. Po ukončení vojenské služby jsem se dobrovolně přihlásil na šachtu. Pracoval jsem na dole Gottwald v Kladně Švermově, kde jsem působil až do svého odchodu do důchodu. V Kladně žiji přes šedesát let. Naši dnešní mládeži bych chtěl vzkázat, aby nikdy tu bídu a hrůzu nepoznala a těm, co vykřikují neonacistická hesla, aby si prožili alespoň tři měsíce v zajateckém nebo koncentračním táboře. Třeba by potom své názory přehodnotili.

Josef Kmet' ve svém při oslavě 85. narozenin

Pozn.aut.: Josef Kmet' dne 25. února 2011 oslavil 85. narozeniny. Obdržel Čestné uznání ÚV ČSBS. Tato vzpomínka byla zaznamenána dne 14. června 2011. Josef Kmet' zemřel 16. srpna 2011. Prakticky dva měsíce potom, co poskytl tento zajímavý rozhovor. Byl to skromný a čestný člověk, tak jako většina těch, kteří neváhali aktivně se zapojit do boje proti fašismu.

Závěr

Každý člověk, každý národ, společnost a kolektiv má svá místa paměti. Místo se stává místem paměti ve chvíli, když pomyslně vytvoříme nějaký jeho význam či odkaz a s tímto odkazem se následně i ztotožníme. V okrese Kladno by se mohlo zdát, že má společnost své místo paměti na válečné události v Lidicích. V místě, které bylo dne 10. června 1942 vypáleno, muži byli zastřeleni, ženy poslány do koncentračního tábora Ravensbrück a děti poslány do Polska, kde jich za necelý měsíc po tragických událostech v Lidicích 82 bylo zavražděno v plynových komorách. Pouze 17 dětí přežilo 2. světovou válku a celkem 340 lidických se již nikdy do Lidic nevrátilo. Lidice nemusí být místem paměti pro každého jednotlivce, ale zcela určitě je, či by mělo být místem paměti pro českou společnost, která se k němu po válce průběžně vztahovala a stále vztahuje. Pro členy ČSBS a ČsOL v okrese Kladno však míst paměti na válečné události je mnohem více. Nejsou to pouze oběti lidické tragédie, ale také ti, kteří život položili ať svým dobrovolným vstupem na frontu, nebo do odbojových skupin, ale rovněž lidé, kteří se rozhodli aktivně přispět svou činností k boji za svobodu. U každého pomníku, či pamětní desky vzpomínáme každoročně na hrdiny a jejich rodiny, které zůstali opuštěné. U každého pomníku vzpomínáme na události 2: světové války a připomínáme si hlavní odkaz našich bratrů a sester – vážit si života v míru a demokracii a bojovat, pokud by naše svoboda měla být zničena, nebo poškozena. Naši bratři a sestry se rozhodli bojovat za demokracii a svobodu, ať formou sabotáží, nebo rozšiřováním letáků. V době druhé světové války si jistě uvědomovali, že je jejich činnost nebezpečná, přesto pro ně svoboda znamenala tolik, že pro ni byli ochotni položit vlastní život. Přesto si myslím, že do odboje lidé nevstupovali, aby zemřeli. Všichni se chtěli dožít konce války, osvobození a šťastného života s rodinami. Bohužel, příslušníci gestapa a další nacističtí funkcionáři a úředníci shledání s rodinami mnohým neumožnili, ba dokonce rodinná pouta navždy zpřetrhali. Nebrali ohled na malé děti, které zůstaly opuštěny s matkami, odbojáře zatkli a umístili v koncentračních táborech, ze kterých se mnozí již domů nevrátili.

Tato publikace je památkou na padlé hrdiny a poděkováním ještě žijícím odbojářům. Doufáme, že příběhy, které jsme stručně nastínili v předkládané brožuře Vás zaujmou, případně přivedou do našich řad, abyste i Vy svou činností, či postojem vyjádřili úctu lidem, kteří byli ochotni položit za republiku život a nebo svým členstvím budete chtít pomoci bojovat i v dnešní době za principy demokratického státu.

Gabriela Havlíková

POUŽITÁ LITERATURA:

Kalenda, Zdeněk: Protifašistický odboj na Kladensku 1939-1945, OV ČSPB Kladno historicko-dokumentační komise, Kladno 1987.

Pěnička, Alois: Kladensko v boji za svobodu, SNPL, Praha 1953.

S.K.Letná Kladno vzpomíná, S.K. Letná, Kladno 1946.

Vykouk, Jaroslav ml.: Kladenský uličník, aneb Průvodce jmény ulic v Kladně, Sládečkovovo vlastivědné muzeum v Kladně, Kladno 2007.

Kresby portrétů – kladenský výtvarník Jindřich Augusta.

VÝZVA:

Obracíme se na naše spoluobčany se žádostí o poskytnutí vzpomínek na své rodinné příslušníky, kteří patřili mezi příslušníky Československé obce legionářské nebo byli zapojeni za 2. světové války do odbojové činnosti. Chtěli bychom, aby se na nikoho nezapomnělo. V roce 2014 v rámci akce LEGIE 100 bude připravována výstava, která se bude vztahovat k našemu regionu.

KONTAKT:

Stanislav Pítr: +420 605 436 884, stanpitr@atlas.cz

Gabriela Havlůjová: +420 602 668 482, havlujova.gabriela@seznam.cz

Kancelář OV ČSBS a ČsOL Kladno

Nám. 17. listopadu 2840

272 01 Kladno

Tel: +420 312 602 550

Úřední hodiny: pondělí 10 – 12h.

Do publikace „Bojovali za svobodu...“ přispěli:
Gabriela Havlůjová, předsedkyně OV ČSBS Kladno
Stanislav Pítr, předseda ZO ČSBS Kladno
Irena Knotková, jednatelka OV ČSBS Kladno
Éva Armeanová, předsedkyně ČsOL Kladno
Josef Fousek, spisovatel

Vydala Československá obec legionářská Kladno z dotace z Fondu primátora města Kladna.

V roce 2011 vytiskl

